

ZAPOBIEGAJMY ZATRUCIOM GRZYBAMI

Zbieranie grzybów w Polsce jest bardzo popularne. Są one chętnie spożywane ze względu na walory smakowe i zapachowe, którymi wyróżniają się wśród innych produktów spożywczych. Z jednej więc strony są cenionym artykułem spożywczym, ale z drugiej – mogą stać się przyczyną śmiertelnych zatruc pokarmowych. W Polsce rośnie wiele gatunków grzybów o różnej toksyczności.

Większość najbardziej niebezpiecznych grzybów to grzyby blaszkowe, które posiadają na spodniej stronie kapelusza cienkie, białe blaszki nie zmieniające się w okresie wegetacji. Należą do nich wszystkie muchomory, a wśród nich muchomor sromotnikowy – grzyb śmiertelnie trujący zarówno w stanie surowym jak też w przyrządzonych potrawach, przetworach i suszu. Jest to grzyb średniej wielkości o zielonkawej skórcie kapelusza, białych blaszkach i długim, wysmukłym trzonie u dołu grubiasto zbulwiałym, tkwiącym w odstającej pochwie. W górnej części trzon ma przyrośnięty zwisający pierścień. Muchomory - wiosenny i jadowity, podobnie jak muchomor sromotnikowy, są śmiertelnie trujące i podobnie jak muchomor sromotnikowy często bywają mylone z pieczarkami, gołąbkami jadalnymi, gąskami zielonkami i czubajką kanią. Trucizny w nich zawarte nie rozpuszczają się w wodzie, dlatego nawet wielokrotne długotrwałe gotowanie tych grzybów nie powoduje zmniejszenia ich właściwości trujących. Do grzybów powodujących śmiertelne zatrucia należą również zasłonak rudy i piestrzenica kasztanowata.

Najsmaczniejsze grzyby jadalne mają na spodniej stronie kapelusza warstwę ułożonych obok siebie maleńkich rurczek, przypominającą gąbkę. Popularnie nazywamy je grzybami rurkowymi. W tej grupie nie spotyka się grzybów śmiertelnie trujących, jednak borowik szatański u osób sprawdzających w lesie jego smak na surowo może spowodować zaburzenia żołądkowo – jelitowe, natomiast goryczak żółciowy jest niejadalny z powodu niezwykle gorzkiego smaku.

Niektóre gatunki grzybów zawierają trucizny atakujące system nerwowy. Należą do nich: strzępiaki, lejkówki, muchomor czerwony, muchomor plamisty, czernidlaki. Do tej grupy zalicza się również popularną olszówkę, która zawiera truciznę rozpuszczalną w wodzie. Długotrwałe obgotowywanie tego grzyba zmniejsza wprawdzie jego właściwości trujące, ale nie likwiduje ich całkowicie.

Zatrucia, biegunki i wymioty prowadzące do odwodnienia organizmu już po 3-4 godzinach od spożycia powodują niektóre gatunki gołąbków i gąsek, mleczaje, maślanka wiązkowa i ceglasta, niektóre czubajki, muchomor cytrynowy, pieczarka żółtawa oraz wieruszka ciemna i niektóre goździeńce. Wszystkie wyżej wymienione grzyby posiadają na spodniej stronie kapelusza blaszki.

Gdyby grzybiarze zechcieli zrezygnować ze zbierania grzybów blaszkowych, wówczas praktycznie wyeliminowałoby to zatrucia grzybami.

ZATRUCIA GRZYBAMI MOŻESZ UNIKNAĆ, GDY:

- zachowasz rozwagę i będziesz zbierał tylko gatunki dobrze znane;
- ze ściółki leśnej będziesz wyjmował całe owocniki, zachowując szczególną ostrożność przy zbieraniu grzybów mających na spodniej stronie kapelusza blaszki i zwracając uwagę na trzon grzyba, który posiada ważne charakterystyczne cechy umożliwiające odróżnienie gatunków trujących od jadalnych;
- grzyby będziesz zbierał wyłącznie do łubianek oraz przewiewnych koszyków i toreb, aby nie uległy zaparzeniu;
- nie będziesz zbierał grzybów małych, u których nie wykształciły się jeszcze cechy charakterystyczne dla danego gatunku, a także grzybów starych i przejrzałych;

- nie będziesz zbierał olszówek i innych grzybów szkodliwych dla zdrowia , powodujących zaburzenia żołądkowo – jelitowe;
- nie będziesz przechowywał potraw z grzybów, pamiętaj, że psują się one łatwo i szybko powstają w nich substancje trujące.

Pamiętaj: wszystkie zatrucia grzybami objawiają się bólami głowy i brzucha, nudnościami oraz biegunką. Konieczna jest wtedy natychmiastowa pomoc lekarska

RADY DLA RODZICÓW:

- małych dzieci nie należy zabierać do lasu w celu grzybobrania;
- dzieciom, osobom w podeszłym wieku oraz chorym nie należy podawać żadnych potraw z grzybami, gdyż są one ciężkostrawne;
- po powrocie z lasu należy zawsze starannie umyć ręce;
- surowych grzybów nie wolno przechowywać dłużej aniżeli 48 godzin w temperaturze do +10⁰ C;
- nawet, gdy zabierasz dziecko do lasu wyłącznie na spacer, zwracaj baczność uwagę aby nie zrywało grzybów i roślin, gdyż na rękach mogą pozostać trujące substancje.

GRZYBIARZU PAMIĘTAJ !

- 1. Zbieraj grzyby do przewiewnego koszyka lub łubianki, nigdy do plastikowego worka, gdzie ulegają zaparzeniu.**
- 2. Zbieraj tylko zdrowe, dojrzałe okazy.**
- 3. Grzyby wykręcaj delikatnie z podłoża dbając o zachowanie wszystkich jego elementów potrzebnych do identyfikacji, nie używaj do tego celu noża.**
- 4. Przed włożeniem do koszyka dokładnie oczyść i obejrzyj grzyb.**
- 5. Nie niszczy grzybni.**
- 6. Zbieraj tylko te gatunki, co do których jesteś całkowicie pewny**
- 7. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości korzystaj z porad grzyboznawcy.**
- 8. Grzyb, który budzi twoje wątpliwości pozostaw w lesie.**
- 9. Nie niszczy gatunków chronionych oraz grzybów trujących.**

DO OBROTU HANDLOWEGO MOŻNA WPROWADZAĆ

grzyby świeże, jeżeli:

- są jednego gatunku, nie stanowią mieszaniny różnych gatunków;
- nie są rozdrobnione;
- nie posiadają zmian organoleptycznych;
- nie posiadają cech zapleśnienia;
- nie zawierają zanieczyszczeń (ściółka, piasek, itp.);
- nie występują w nadmiarze żywe larwy lub kanaliki po larwach;
- są potwierdzone atestem na grzyby świeże wydanym przez klasyfikatora lub grzyboznawcę.

grzyby suszone, jeżeli:

- są jednego gatunku w postaci całych owocników, kapeluszy lub krajanki;
- nie występuje w nadmiarze zaczerwienie pierwotne (kanaliki po larwach);
- brak szkodników (np. mole);
- nie zawierają piasku i innych zanieczyszczeń;
- są wysuszone (wilgotność nie przekracza 12%);
- są umieszczone w opakowaniach odpowiednio oznakowanych;
- są potwierdzone atestem na grzyby suszone wydanym przez grzyboznawcę.

Przetworów grzybowych np. marynat wytwarzanych w warunkach domowych nie wolno wprowadzać do obrotu handlowego.

UWAGA!

***Powiatowa Stacja
Sanitarno - Epidemiologiczna
w Lubartowie, ul. Lubelska 103
bezpłatnie wydaje atesty na grzyby świeże i suszone
oraz udziela porad, szczegółowych informacji
i wskazówek dotyczących identyfikacji grzybów.***

JAK ZBIERAĆ GRZYBY?

- Każdą cechę znalezionej okazy trzeba porównać z cechami grzyba przedstawionymi w opisie lub widocznymi na zdjęciu. Jeśli choć jedna z nich nie ma odpowiednika, należy uznać, że znaleziony grzyb nie jest tym, który został opisany lub sfotografowany.

- Nie należy zbierać grzybów zbyt młodych i nierozwiniętych, ponieważ takie okazy mogą jeszcze nie mieć wszystkich cech niezbędnych do ich jednoznacznej identyfikacji. Nieprzestrzeganie właśnie tej zasady jest między innymi częstą przyczyną spożycia muchomora sromotnikowego jako pieczarki lub kani.

- Nie należy zbierać grzybów zbyt starych, zaczerwionych (zarobaczonych) i wodnistych, ponieważ mogą być szkodliwe dla zdrowia. Pozostawione w lesie rozsieją zarodniki, co będzie bardziej korzystne.

- Grzyby zbieramy do przewiewnych koszy lub łubianek. Torby, worki plastikowe, reklamówki itp. są niedopuszczalne, ponieważ grzyby łatwo się w nich łamią, kruszą i zaparzają, a wtedy nawet w jadalnych grzybach mogą się wytworzyć substancje niebezpieczne dla zdrowia i życia.

- Grzyby wykręcamy delikatnie z podłoża, tak żeby nie uszkodzić grzybni po oczyszczeniu układamy w koszyku trzonami do góry. Można ewentualnie odciąć owocnik nożem, jeżeli wykręcenie jest trudne (np. okaz ma krótki trzon i bardzo duży kapelusz, lub trzon jest bardzo kruchy), ale wtedy pozostałość trzonu należy również wydobyć z podłoża i zabrać ze sobą. Podstawa trzonu może posiadać cechy niezbędne do identyfikacji grzyba (np. pochwę, inne zabarwienie lub charakterystyczny kształt).

- Nie wolno niszczyć grzybów niejadalnych i trujących, ponieważ są pokarmem dla zwierząt leśnych, są symbiontami drzew i krzewów. Należy oszczędzać też grzyby rzadkie i ginące nawet jeśli są jadalne.

- Po powrocie z grzybobrania należy grzyby posegregować według gatunków i rozłożyć je w suchym, przewiewnym miejscu, żeby nie spleśniały i nie zaczęły się psuć.

UWAGA!

Grzyby można sprzedawać tylko w wyznaczonych miejscach
– na targowiskach, bazarach.

NIE WOLNO sprzedawać grzybów w miejscach przypadkowych np. na parkingach, przy pasie drogowym, na chodniku itp.

Wolno sprzedawać tylko te gatunki grzybów, które są dopuszczone do obrotu.

Grzyby można sprzedawać tylko z ważnym atestem.

Przetworów grzybowych np. marynat wytwarzanych w warunkach domowych nie wolno wprowadzać do obrotu handlowego.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU PODEJRZENIA ZATRUCIA GRZYBAMI:

Jeżeli po spożyciu grzybów zauważymy objawy zatrucia, powinniśmy natychmiast wezwać lekarza. Zgłoszenie się w porę do lekarza może choremu uratować życie.

Objawy zatrucia grzybami:

- ◆ bóle głowy, brzucha, bóle w nadbrzuszu,
- ◆ nudności, wymioty i biegunka,
- ◆ silne pragnienie,
- ◆ kurcze mięśni, drgawki mięśni,
- ◆ zaburzenia pracy serca i układu krążenia,
- ◆ spadek ciśnienia tętniczego krwi,
- ◆ bóle wątroby,
- ◆ silnie rozszerzone źrenice,
- ◆ stany podniecenia, odurzenia, zamroczenia,
- ◆ zaburzenia świadomości, utraty przytomności, śpiączka.

Zanim przybędzie lekarz, należy:

- ◆ Wypróżnić żołądek poprzez wywołanie wymiotów (wprowadzenie palca do gardła i podanie osolonej wody).
- ◆ Nie wolno podawać mleka ani alkoholu !!!
- ◆ Zabezpieczyć wymiociny oraz resztki potrawy grzybowej,
- ◆ Zabezpieczyć (ewentualnie) obierzyny z grzybów (celem diagnostyki laboratoryjnej); ułatwimy w ten sposób rozpoznanie gatunku grzyba, który wywołał zatrucie co umożliwi zastosowanie właściwego leczenia.